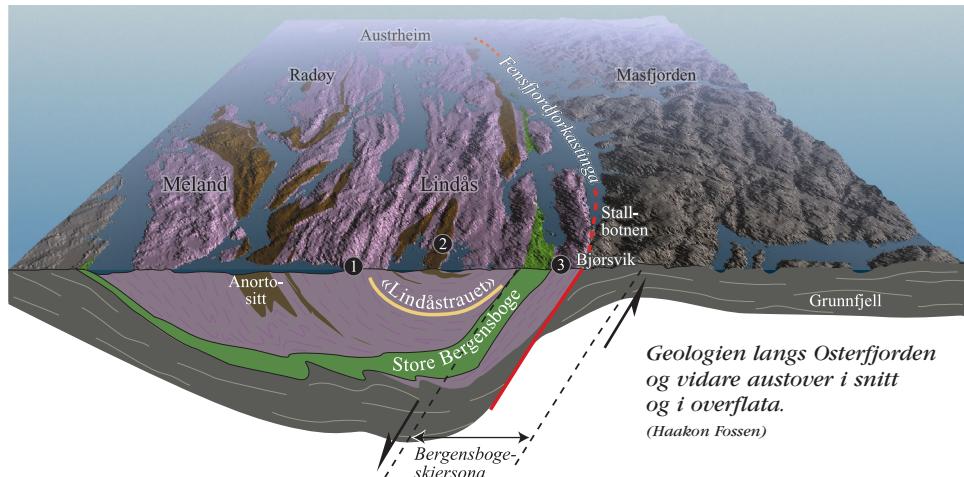

Langs Osterfjorden

DÅ BERGENSBOGANE SEIG NED

Bergensbogane har ei uvanleg skarp grense mot bergartane i aust. Geologane meiner at dette har samanheng med store rørsler i jordskorpa i devontida. Då sokk Bergensbogane på Lindåshalvøya ned heile 10 kilometer i høve til grunnfjellsgneisane på austsida av Fensfjorden og Austfjorden.

Sjølv rørslesona følgjer desse fjordane. På land kan sona studerast i Ostereidet og Bjørsvikområdet.

Omkalfatringa starta for rundt 400 millionar år sidan, då bergartane låg på store djup i jordskorpa. I dette djupet var det så varmt at fjellet oppførte seg som ein seig deig under rørslene. Slike rørslesoner blir kalla *skjersoner* på fagspråket; namnet på denne sona er *Bergensbogeskjersona*. Medan berget var mjukt, flytta det som no er Lindåshalvøya, seg nedover i høve til grunnfjellet i aust gjennom millionar av år.

Gjennom uendelige tidsrom vart lag på lag fjerna av dei nedbrytande kreftene i heile området, samstundes som rørslene heldt fram mellom Lindåshalvøya og landet på austsida. Dermed kom bergartane, som opphavleg låg djupt nede i jordskorpa, opp på grunnare djup, slik at temperaturen sokk i desse bergartane. Fjellet vart stadig stivare, og det som tidlegare var ei brei og mjuk skjersone, vart

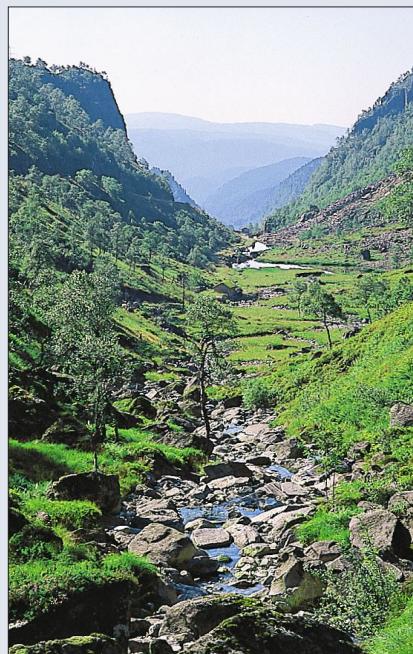
til ei smal og sprø *forkasting*. Slik vart *Fensfjordforkastninga* til; siste delen av rørslehistoria skjedde langs denne forkastinga. Oppknust fjell, som er eit resultat av forkastinga, saman med kalk- og kvartskrystallar, kan finnast langs dalskråningane nord for Bjørsvik. I landskapet er forkastinga tydeleg, som det smale sokket frå Bjørsvik over til Stalbotnen.

SKJERSONER OG FORKASTINGAR

Rørsler i jordskorpa kan skje ved at bergartar blir brotne opp i blokker, skilde av rørslesoner. Dersom fjellet er brote tvert av i ei slik sone, er sona ei forkasting. Har derimot rørsla skjedd djupt nede i jordskorpa, vil bergartane bli strekte som deig og dannar ei skjersone.

ROMARHEIMSDALEN

Europavegen følger den snorrette nord-sørorienterte ROMARHEIMSDALEN og forlenginga mot nord (Haukelandsdalen). Det var isrørslene og smeltevatnet i samband med istidene som grov ut dalen langs ei av dei markerte kyst-parallelle brotsonene som deler opp jordskorpa i Hordaland. Desse brota eller forkastingane er knytte til danningen av Nordsjøbassenget for 250-150 millionar år sidan, men dei kan også ha røter tilbake til ertida. Frå Sunnhordland (®243) og Nordsjøen veit vi at jordskjelv framleis forekjem langs tilsvarende forkastingar. Risikoen for at svake til middels sterke jordskjelv kan inntreffa djupt nede langs Romarheimforkastninga, kan ikkje utelatast.

«LINDÅSTRAUET»

Bergartane på Lindåshalvøya ligg i ei svær trauforn, eller synform. Denne mektige geologiske strukturen grensar til Bergensbogeskjersona i aust. Langs europavegen frå Knarvik til eit stykke forbi Leknes ballar gneislaga steilt mot aust (1 under og kartet over), og dei dannar markerte åsrygger og dalar. Langs vegen vidare mot Eikangervågen ligg bergartane mykje flatare (2),

noko som viser at i det låge terrenget. I dette området er botnen av den store trauforna passert. Lenger austover mot Romarheim overtek bergartar med lagdeling som ballar mot vest (3).

«Lindåstrauet» vart til då berglaga vart pressa saman for kring 400 millionar år sidan. Det er mogleg at denne traudanninga er direkte knytt til rørslene langs Bergensbogeskjersona. (Foto: Stein Nord)

